

— Hier komen, zeg ik u! (Blz. 415).

Sedert ik op mij genomen heb, den jongen graaf terug bij zijne moeder te brengen, is er toch al wat gebeurd.

En hij begon al de feiten in zijnen geest op te sommen.

Zoo doemden in zijn brein beurtelings op:

De jacht op de twee jongens door geheel het Fransche rijk.

De oplichting te Mustafa, in den omtrek van Algiers, waar hij bijna den dood had gevonden in den Algeriaanschen tuin.

De verschillende voorvallen in Congo, waar hij tweemaal hardnekkig was opgetreden.

Zijn opstijging aan de Kaap, waar hij onder aan het vliegtuig was blijven hangen.

De avonturen op de Zuidpool.

Zijn vlucht met den steen op de «Shakespeare».

En daarbij kwamen al de kleine voorvallen, die deze reizen hadden meegebracht, in zijne herinnering terug op.

Dan de schipbreuk van de boot van den Brit en zijne lotgevallen op Corea.

Op dien korten tijd, die enkele jaren, had hij toch nog al wat af te doen gehad en was hij aan tal gevaren ontsnapt.

Nu lag er weer eene onbekende toekomst voor hem open, die misschien met nog meer avonturen gevuld was.

— We staan er voor en we moeten er door, zei hij, en erger dan vermoord worden of gevangen gezet voor 't leven is er toch niet te duchten.

En als dat geschreven staat, zooals Tarara zei, is daar toch niet aan te ontsnappen, al ware ik rustig te Brussel blijven zitten.

Er werden hem boeken en tijdschriften besteld en hij bracht een groot gedeelte van den dag met lezen door.

In den namiddag diende men hem een lekker eetmaal op, waarbij de bedstede als tafel dienst deed.

Tegen den avond begon hij zijn gelaat te sminken en te beplakken en als de Swerte in de kamer verscheen herkende hij Daks niet meer, die er bruin en behaard uitzag, als had hij jaren en jaren onder de apen gewoond.

— Het beste dat ge nu doen kunt is uw valies opnemen en die dragen, terwijl ge naast me loopt, zei de diplomaat.

Zoo traden ze buiten het gebouw.

Ze doorliepen een paar straten en sloegen dan eene zijstraat in, waar een rijtuig voor een huis te wachten stond.

De Rus keek eens goed rond en bleef een oogenblik luisterend staan.

Toen hij de verzekering had opgedaan, dat ze niet gevolgd werden, stapte hij in het rijtuig.

— Werp de valies er boven op en kom spoedig hier binnen, zei hij tot Daks.

Deze deed wat hem gezegd werd.

De koetsier legde de zweep over de paarden en in snellen draf renden deze voort.

— Nu is alle gevaar geweken, sprak de Swerte, zoolang we niet door een der onzen verraden worden en de politie niet op de hoogte van onze samenkomsten wordt gebracht.

— Is het reeds gebeurd, dat ge door eigen mannen werd aan de galg geklapt?

— Meer dan eens... Als er tien man bijeen zijn, zou het moeten treffen dat er geen lafaard of geen huichelaar bij ware.

En de politie heeft veel geld over, voor inlichtingen betreffende de oproerlingen.

Overgrootte sommen worden daarvoor door de regeering uitgegeven.

Millioenen en millioenen kost de politie van ons land, die zelfs in den vreemde, in al de groote steden van Europa talrijke agenten en oversten onderhoudt, om de nihilisten te bewerken die uitwijken en van andere landen uit hier propaganda maken.

Knasj is steeds omringd, waar hij zich ook

bevinden moge, door een aantal speurhonden van de Russische politie!

Het is dan ook niet te verwonderen dat er mannen der politie in ons midden sluipen.

Wat erger is, die doen zich voor als nog vuriger nihilisten dan wij zelf zijn en hebben er ons reeds toe gebracht iets te ondernemen, dat zij dan gingen verraden en waarbij tal van de onzen werden gevat.

Langs een anderen kant zijn er lieden, die 't goed meenen als ze zich bij ons aansluiten, maar door den drang der omstandigheden geldgebrek hebben en aan de verleiding der uitgeloopte roebels niet kunnen weerstaan.

Ge begrijpt echter wel dat wij afdoende tegenover de verraders en verklikkers en tegenover de uitdagingsagenten der politie optreden.

Waar ze zich ook verschuilen, hier of in den vreemde, in Europa en Amerika, den eenen of anderen dag treft hem den kogel of den dolksteek van den makker, die gelast werd de doodstraf, door onzen bond tegen hen uitgesproken, te voltrekken.

Ge zult daar straks beter kunnen over oordeelen.

Ik geloof dat we op de plaats onzer bestemming zijn.

Het rijtuig had inderdaad stil gehouden.

De diplomaat stapte uit, door Daks gevolgd.

Het was pikdonker op den weg.

Nergens was een lichtje te bespeuren.

Vlak vóór hen stonden boomen en liep er een water, voor zooveel Daks zien kon.

— Reik mij de hand, zei de Swert en ik zal ze vasthouden, want het is hier alles behalve aangenaam, wanneer ge den weg niet kent.

Hij ging eenige stappen verder. Daks medeleidend, en stapte dan over eene brug.

Ze bevonden zich voor een poort, uit gevlochten ijzeren staven samengesteld.

Achter die poort moest een woning zijn, want Daks bemerkte een flauw verlicht venster aan de rechterzijde van dien ingang.

De diplomaat trok driemaal aan den trekker eener schel, waarvan ze den klank niet vernamen.

Een oogenblik later kwam een menschelijk wezen, van eene lantaren voorzien, naar de poort gestapt.

Op een paar meters afstand bleef hij staan, zonder een woord te spreken.

— Heil den Tsar! zei de Swerte.

— Als hij de laatste zal geweest zijn, antwoordde dezelfde stem die geroepen had.

Tweemaal, telkens een paar honderd meters verder, herhaalde zich dit tooneel.

Toen zag Daks een groot gebouw voor zich oprijzen, dat eene nog donkerder massa vormde, op het donkere verschiet.

— Pas op, zei de geleider, hier hebben we eene trap waarde heer.

Zij beklommen de treden, een zestal, volgens Daks tellen kon, de Swerte wierp eene deur open en ze bevonden zich in een helderlichte, breede gang.

Langs buiten kon men niet eens bemerken dat er licht in het gebouw was.

— Nu zal ik u bij uwe gezellin leiden, sprak de diplomaat. Zij zal tevreden zijn u weder te zien, want na alle hare lotgevallen hier te Sint Petersburg, zal ze met genoeg haren reisgezel over het een en andere onderhouden.

Hij bracht Daks naar de eerste verdieping, langs een prachtige marmeren trap, met talrijke beeldgroepen versierd, en leidde hem in een vertrek, met groote weelde ingericht en bemeubeld, waar eene jonge vrouw bij eene tafel gezeten was, verdiept in de lezing van een boek.

De dikke tapijt die den vloer bekleedde verdoofde hunne stappen.

De diplomaat drukte Daks even de hand en verliet de kamer.

De detective deed nog een paar stappen in de richting van het meisje en bleef dan aarzelend staan.

— Kon de Swerte hem nu niet een paar inlichtingen hebben verschaft?

Was dat Victoire?

Hij had toch gezegd: ik zal u bij uwe gezellin leiden!

Maar Victoire droeg mannekleeren en die juffer droeg een prachtig avondtoilette.

— Mejuffer, zei Daks, laat me toe...

Het meisje sprong van haren stoel op en keek hem verschrikt aan.

Maar, dan zag ze dat het Daks was die voor haar stond.

Ze ijlde op hem toe, sloeg hare armen om zijn hals en kreet:

— Mijnheer Daks!... Eindelijk!... Wat ben ik tevreden u weder te zien.

Daks was er geheel onthutst van.

— Ik ook ben gelukkig u in vrijheid te vinden, zei hij na eene korte pooze.

— Ik vreesde maar dat men u zou vinden en aanhouden!

— Ge ziet dat zulks het geval niet is geweest.

— Ge weet dat ik spoedig in de klauwen der politie heb gezeten.

— Ja, ik ken al uwe avonturen.

— Maar ik weet niet wat er met u gebeurd is, sedert ik het hotel verliet, om u de gelegenheid te geven den vriend van Knasj te gaan opzoeken.

Daks verhaalde haar kort en bondig al wat er hem geschied was, sedert zijn bezoek bij Poltawsky.

— En nu gaan we lid worden van het verbond der nihilisten, zei Victoire...

— Boezemt u dat geene vrees in?

— Het is een middel om tot bij Janneken te geraken en hem te verlossen, en dan ben ik tot alles bereid...

— Ik ook, sprak Daks kort af.

Eenige oogenblikken later werd er op de deur van de kamer geklopt en een man verscheen in het vertrek.

Hij droeg een zwarten mantel, een zwarten hoed met breede randen en een masker voor het gelaat.

Een bloote degen blonk in zijne vuist.

In zeer zuiver fransch zei hij:

— Volgt mij.

Daks bood Victoire den arm en zij stapten den man na.

Deze opende eene deur en verzocht het paar binnen te treden.

Het was eene ruime zaal, geheel met zwart behangen, en waarvan de vloer met een dik zwart tapijt was bedekt.

Aan de zoldering, insgelijks van zwarte draperijen voorzien, hingen twee lichten, die als geelgouden stralen schoten en de zaal in een overvloedig licht deden baden.

Tegen een der wanden blonk een kruis, samengesteld uit zes gouden bollen in de lengte en vijf in de hoogte.

Voor dit teeken stond op een verhoog eene tafel, met een zwart kleed bedekt.

Op die tafel stond eene kaars, die brandde voor een heiligenbeeld, op een gouden vierkanten fond geschilderd.

Daarnevens lagen een boek, een doodshoofd en een breed zwaard.

Achter de tafel, in breede zwart fluweelen

zetels, zaten drie mannen, in wijde zwarte mantels gehuld, een zwarten hoed met breede randen op het hoofd en een masker voor het gelaat.

Voor de tafel, op den vloer, stonden twee stoelen, ook geheel in het zwart.

Dat alles maakten een sterke en grootschen indruk op Daks en Victoire.

— Neemt plaats, klonk hun in de ooren.

Zij gingen op de stoelen zitten.

Een der drie mannen, degene die aan den rechterkant zat, stond op en de armen boven het hoofd omhoog stekend, begon hij in 't Russisch te spreken.

Het klonk als een gebed.

Als hij gaan zitten was, stond de man links recht, en sprak, in de fransche taal, maar met een sterk russischen tongval:

— Het onderzoek heeft uitgewezen dat de twee menschen, die hier voor ons verschijnen, waardig zijn in het midden van de ridders der Rechtvaardigheid te worden opgenomen.

De man, die in het midden zat, vroeg:

— Wie zijn die menschen?

En de andere antwoordde, tot niet geringe verbazing van Daks, die niet giste dat de nihilisten zoo wel over hem ingelicht waren:

— De eerste is Oscar Daks, geboren te Brussel, in België, die op reis met John M. Steadily, lord of Peenskilty, den ontdekker van de Zuidpool, bewezen heeft een kranig man te wezen en voor geene gevaren te deinzen.

— Hij weze onze broeder.

— De tweede, zoo ging de man voort, en hier steeg de verbazing van Daks ten top, is Victoire, markgravin van Almansa en Jativa, geboren te Parijs, die uit liefde voor een gevangene der Russische bloedhonden ons steun komt verzoeken om haren geliefde te verlossen, en bereid is in ruil onze zaak te dienen.

— Het zij zoo, sprak de gemaskerde, die de vergadering der III scheen voor te zetelen.

— Nader het altaar, zei de man rechts.

Daks en Victoire beklommen het verhoog en plaatsten zich bij de tafel.

De drie mannen stonden recht.

De voorzitter nam het woord:

— Alvorens ik u heel en al inwijd, geef ik u nog een paar stonden om na te denken.

Zijt ge wel bewust van hetgeen gij doen gaat?

Het is nog tijd om terug te keeren.

Wat wij van u verlangen is bijna niet te zeggen, hangt van de omstandigheden gansch af.

Alleen de eed, dien ge straks zult moeten

zweren, zal u wellicht doen inzien waartoe ge u nagenoeg verbindt.

Il zal er u lezing van geven.

De man nam een boek en las met luide stem het volgende:

«Ik zweer hier voor den Opperheer en tegenover mijn eigen geweten en op mijne eer, dat ik van heden af, in alles en voor alles zal gehoorzamen aan den grootmeester, zelfs tegenover den Tsar, mijne ouders en naaste verwanten ».

Dus, ging hij voort, volledige en blinde gehoorzaamheid, al werd er u bevolen uwe moeder of uwen vader te dooden.

Gij verdwijnt als mensch, om een werktuig te worden in onze handen.

Denkt na, overweegt, raadpleegt malkaar.

Binnen tien minuten zullen wij u komen vragen wat ge besloten hebt.

De mannen verwijderden zich langs eene in den wand, achter het verhoog verborgen deur, en Daks bleef met Victoire alleen.

— Het is onnoodig dat die heeren ons tien minuten verleenen om te overwegen, zei Victoire.

Mijn besluit staat rotsvast, ik deins voor niets, waar het geldt Janneken te redden.

Ik herhaal wat ik reeds heb gezegd: ik wil hel of hemel dienen, als me dat helpen kan om spoedig Janneken de vrijheid terug te schenken!

Slechts een ding stuit me tegen het hoofd: dat we hier te Sint-Petersburg zooveel tijd verliezen!

Intusschen is Janneken aan 't snakken naar eenig bericht op zijn schrijven aan Steadily, leeft hij misschien in wanhoop, als hij ziet dat zijn brief onbeantwoord blijft!

— Er is geen ander middel, om ginder ver met kans van welgelukken iets te ondernemen, antwoordde Daks, dan ons bij de nihilisten aan te sluiten.

Wat zouden wij met ons twee in Siberië gaan beginnen?

Ik ook heb niet noodig te overwegen; ik ben ook tot alles bereid, om ons pogen te zien slagen en eindelijk Janneken bij zijne moeder te kunnen terugvoeren.

Een paar oogenblikken later verschenen de drie mannen terug in de zaal en gingen weer op hunne zelfde plaats achter de tafel staan.

— Welnu, vroeg de voorzitter, hebt ge overwogen en blijft ge bij uw besluit ons te dienen, om door ons gediend te worden?

— Ja, zei Daks.

— Ja, klonk het met vaste stem uit Victoire's mond.

De voorzitter richtte zich tot Daks:

— Leg uw hand op dit doodshoofd.

Daks deed wat hem gevraagd werd.

— Zeg me nu na.

En met luide stem herhaalde hij den eed, dien de man hem eenige oogenblikken vroeger had doen kennen:

— Ik zweer hier voor den opperheer en tegenover mijn eigen geweten en op mijne eer, dat ik van heden af, in alles en voor alles, zal gehoorzamen aan den grootmeester, zelfs tegenover den Tsar, mijne ouders en naaste verwanten.

Als Daks dien eed met klare stem had afgelegd, zei de voorzitter:

— Als ik u zeggen zal: hier is een dolk, ga naar den keizer en tref hem in het hart, wat zult ge dan doen?

— Gaan!...

— En als ik u zeggen zal: uw dood kan ons een grooten dienst bewijzen, wat zult ge dan doen?

— Mij door den kop schieten!

— Buig het hoofd.

Daks gehoorzaamde.

De voorzitter nam het zwaard op en raakte met het staal even den hals aan van Daks, zooals door vorsten destijds werd gedaan, als iemand tot ridder werd geslagen.

— In naam van al de verbondenen, neem ik u in ons midden op.

Een voor een traden de drie mannen op Daks toe en omhelsden hem.

De deur der zaal werd geopend en de gemaskerde, die Daks binnen had geleid, legde de hand op den schouder van onzen held en zei:

— Volg me...

En hij leidde Daks langs de deur achter het verhoog weg.

De drie mannen stonden weer terug achter hunne tafel en de voorzitter verzocht Victoire op hare beurt den eed af te leggen.

Met heldere stem, waarin niet de minste aandoening te bespeuren was, zei het meisje den grootmeester de woorden na.

Dan sprak de voorzitter:

— Als ik u zeggen zal: hier is een revolver, ga naar de keizerin en hare kinderen en dood ze een voor een, wat zult ge dan doen?

Zonder aarzelen antwoordde Victoire, alhoewel hare stem nu wel wat beefde:

— Ik zal gehoorzamen.

— En als ik u zeggen zal: uwe liefde kan ons grooten dienst bewijzen, ge moet dien of genen man huwen, wat zult ge dan doen?

Eene verschrikkelijke vraag voor Victoire.

Maar ze deed zichzelf geweld aan en op een paar seconden, zonder dat de drie mannen het hadden kunnen bemerken, was zij zich zelve weer meester en haar antwoord klonk:

— Ik zal me opofferen.

— Buig het hoofd.

En op dezelfde wijze als het met Daks gedaan was, werd Victoire, markgravin van Almansa en Jativa, bij de Russische oproerlingen ingelijfd.

Zij ook werd door den gemaskerde uit de zaal gevoerd.

Deze leidde haar in eene andere, zeer groote vergaderzaal, waar wel een vijfhonderd menschen bijeen waren.

Onder de aanwezigen bevonden zich vele vrouwen.

Twee mannen wachtten haar aan den ingang op: Daks en de Swerte.

Het waren zooal de eenige personen, die zij te Sint Petersburg kenden, buiten Nakoff, die hen kwam vervoegen.

Een weinig later trad ook Poltawsky op hen toe en drukte Daks en Victoire de hand.

— Eindelijk zijt ge bij ons thuis, sprak hij... Het heeft nog al wat moeite gekost!

We hebben voor u moeten in 't krijt springen, eer ge ingelijfd waart!

Ge moogt van geluk spreken, dat ge door Knasj beschermd werd, anders zoudt ge beiden reeds in eene Russische gevangenis zuchten of op weg naar Siberië zijn, echter onder een geleide kozakken en voor rekening van den Tsar!

Een man kwam in de zaal, voor wien al de aanwezigen met eerbied terzijde gingen, zodat hij groetend en handen reikend, gemakkelijk door de dichte massa heengeraakte en naar de groep kwam, door onze bekenden gevormd.

— Is dat Knasj niet? vroeg Daks.

— In levenden lijve, antwoordde Poltawsky.

De kleine, oude man trad op hen toe.

— Gegroet, zei hij in gebroken fransch, gegroet en welkom.

Zijt gij nog altijd vastbesloten, zoo richtte hij het woord tot Daks, ginder ver de tijgers in hun hol te gaan bestoken, om hun de prooi te ontrukken?

- Zeker, Mijnheer.
- En het lieve juffertje eveneens?
- Ja, antwoordde Victoire.

— Zooveel te beter... Hoe meer spel men die deugnieten ginder levert, hoe beter... En ik zal met veel genoeg mijne oude lotgenooten in vrijheid zien.

Hij sprak nog eenige volzinnen in het russisch, met Poltawsky en de Swerte en ging dan, weer ieder groetend en een paar woorden toesprekend, verder de zaal in.

— Is dat onze grootmeester? vroeg Daks aan den jongen diplomaat.

Deze keek hem glimlachend aan, en zei:

— Daarover wordt hier niet gesproken... Er is geen grootmeester als we vergaderd zijn... Ieder heeft hier evenveel te zeggen.

— En onze eed?

— Buiten de zaal, is er een grootmeester, zijn er meesters wien wij moeten gehoorzamen, maar die mogen we niet kennen. De macht komt van ons allen, maar moet natuurlijk geleid worden door eene hogere kracht... Als we de mannen moesten kennen, van wie die kracht uitgaat, dan zou ze veel verliezen, daar we dan zouden weten dat het ook menschen zijn.

Daks knikte toestemmend met het hoofd.

Hij begreep echter niet veel van hetgeen de Swerte hem had willen toelichten.

Poltawsky keek Daks aan en een lichte spotlach verscheen op zijne lippen.

Op dat oogenblik naderde een man den diplomaat, sprak eenige woorden en de Swerte verwijderde zich met den onbekende, na Nakoff gewenkt te hebben hem te volgen.

Daks en Victoire bleven met Poltawsky in groep staan praten.

— Ge hebt daareven niet al te best de uitleggingen van de Swerte gesnapt, niet waar, zei hij.

— Inderdaad.

— Zoo worden al de ingelijfd en met een kluitje in het riet gestuurd als ze al te nieuwsgierig zijn.

Het is daarenboven niet slecht dat ze niet weten wie hunne leiders zijn.

Het heeft zelfs twee goede kanten: dat geheimzinnige zet hen aan zonder opmerkingen te gehoorzamen en als er verraders onder hen zijn, kunnen ze de aanvoorders niet aan de galg klappen, als ze niet weten wie ze zijn!

— Dat is zoo.

— Maar aan u, die ons zeker niet zult verraden en zoodra uwe vrienden verlost zijn naar

een vreemd, verafgelegen land zult terugkeren, mag ik het wel zeggen dat ge den nagel op den kop hebt geslagen.

— Knasj is de grootmeester?

— Ja.

— Ik giste het.

— En hij heeft u bij ons ingelijfd.

— Was hij de voorzitter?

— Zooals ge zegt... Ik stond aan zijne rechterzijde... De andere meester kent ge niet...

— Dan bezit Knasj eene groote macht.

— Eene groote macht?... Een woord van hem, en morgen staat gansch Rusland te vuur en te zwaard.

— Dat is bekend?

— Ja, de regeering weet dat hij de meester is van al de oproerlingen.

— En als men hem gevangen neemt, bepaalt men er zich bij hem als banneling naar Siberië te zenden?

— Men vangt nooit den prins, nauw verwant aan den keizer zelf, maar wel den opstandeling Knasj, en als al degenen die met hem gesnapt worden des anderdaags aan de galg bengelen, wordt hij eenvoudig gebannen.

Het kan nooit kwaad tot de familie van den Tsar te behooren, al weze men dan ook nihilist!

— Dan is Knasj toch eene hoogheid?

— Van Koninklijken bloede.

De diplomaat keerde terug en Poltawsky gaf aan het gesprek eene andere wending.

— Waarom vergaderen hier onze gezellen? vroeg Daks, die niet begreep dat er geen voorzitter op die zitting was, niemand het woord vroeg om zijne makkers iets mede te deelen, allen ondereen aan het praten waren.

— En wanneer begint nu de eigenlijke vergadering? voegde hij er bij.

— Die is volop aan den gang, reeds een paar uren lang, antwoordde de Swerte.

Al de broeders die gij hier bijeen ziet, werden opgeroepen uit de verschillende deelen des lands, omdat de grootmeester hun bevelen heeft te geven.

Ieder ontvangt die afzonderlijk of heeft ze reeds bekomen, en nu zijn ze samen doodeenvoudig om den avond door te brengen.

Al die mannen en vrouwen zijn hoofden van de eene of andere aangesloten groep buiten Sint-Petersburg.

Gansch Rusland is hier om zoo te zeggen vertegenwoordigd.

Dezen nacht nog verlaten allen ons gebouw

en morgen vroeg vertrekt ieder naar zijne streek, buiten die in de stad door de politie bij de lurven worden gevat.

Dat geschiedt telkens als er zulke vergadering plaats heeft.

De speurhonden der verschillende steden en dorpen volgen de gekende nihilisten of ver-wittigen de politie der hoofdstad.

— Moeten wij ook terug naar Sint-Petersburg dezen nacht? vroeg Victoire.

— Neen, dat zou voor u beiden al te gevaarlijk zijn.

Ge moet hier verblijven, tot ge naar Siberië zult kunnen vertrekken.

— Zullen we nog lang moeten wachten?

— Toch niet. Een paar dagen nog, denk ik... Nakoff is daarvoor alles in regel aan 't brengen...

Ge zult daarover morgen meer vernemen.

Ze bleven nog eenigen tijd samen over het een en ander spreken, werden zelfs door Pol-tawsky aan meerdere broeders en zusters voorgesteld, en, als de meeste gezellen en gezellinnen vertrokken waren, werden ze door een bediende naar hunne slaapvertrekken geleid.

Het waren weelderig ingerichte en bemeubelde kamers, van al de moderne gemakken voorzien.

Daks stond er van verstomd, zooiets te vinden in het gebouw waar nihilisten bijeenkwamen.

Had hij geweten dat hij zich in het paleis van den vorst bevond, die zich onder Knasj verschool, dan zou hij deze verbazing niet ondergaan hebben.

Des anderdaags 's morgens, nadat aan Daks en Victoire een rijk ontbijt was opgediend geworden, in eene groote en prachtige eetzaal, liet Nakoff door den bediende vragen of hij hen mocht komen storen.

Als de Rus in het vertrek verscheen, groette hij buigend.

— Wat beteekent dat nu? zei Daks... Zijn we dan geene makkers?

Waarom al die plichtplegingen?

Dat begrijp ik nu toch niet.

— Er is veel dat ge nog leeren moet, sprak de Rus.

Gister avond waren we gezellen onder mal-kaar; als we eens zullen opgeroepen worden om samen te werken voor ons heilig doel, dan zullen we makkers zijn en als dusdanig samen leven.

Nu echter zijt gijlie de genoodigden van

vorst Michaëloff, ik ben een gewoon hotelbediende, en diensvolgens bestaat er tusschen ons een afstand, dien ik moet in acht nemen.

In korte woorden: in het gewoon leven zijn we geene gezellen, geene broeders.

En dat is het goede stelsel.

Mag ik u nu verzoeken eens met groote aandacht te luisteren naar hetgeen ik u heb mede te deelen?

— Zeker, zei Daks...

— Welnu, vervolgde Nakoff, die plaats nam op den stoel dien Victoire hem had toegeschoven, ik geloof dat ik het middel heb gevonden om te Siberië op de vereischte plaats te komen en er het werk te verrichten dat ons is opgedragen.

Ik heb nog alleen uwe goedkeuring noodig, om tot de uitvoering over te gaan.

— Die is u op voorhand toegezegd.

— Des te beter... Gelieve nu te luisteren.

Ik geloof niet dat het mogelijk zou wezen als eenvoudige reizigers te komen waar we zijn moeten.

En, geraakten we zoover zonder door de politie verontrust te worden, dan zouden we er niet lang kunnen verblijven zonder de aandacht op ons te trekken.

Ik voorzie wat er dan gebeuren zou.

We zouden aangehouden worden, men zou wel iets tegen ons weten aan te voeren en ge zoudt doodeenvoudig bij uwe vrienden worden geplaatst, om als bannelingen uw leven te eindigen.

Daarom heb ik gedacht dat het misschien nog het beste zou zijn als bannelingen naar Siberië te reizen.

Ge zet een paar groote oogen op en gaat me zeggen dat ge niet begrijpt wat ik daarmede beduiden wil.

Ik geloof dat en daarom ga ik u mijn voorstel nader toelichten.

Wij zouden in schijn bannelingen wezen, die door een geleide kozakken naar het verre oord van ballingschap worden gevoerd.

Een paar van ons zouden met u de veroordeelden verbeelden, die wegens belangrijke Staatskundige redenen en dan ook in het grootste geheim naar Siberië worden overgebracht.

Op die wijze ontsnappen we aan de nieuwsgierigheid der meeste officieren, die we op de talrijke posten onderweg zullen ontmoeten.

Onze andere makkers die mede naar ginder moeten om ons te helpen in onze onderneming, zullen we als kozakken laten optreden.

Zoo komen wij wellicht, zonder verontrust te worden, daar waar we zijn moeten.

En, we hebben nog dit voor op alle andere wijzen om tot de verlossing der gevangenen over te gaan, dat we een paar onzer gezellen tusschen de ballingen, desnoods in het fort kunnen doen opnemen.

Want we moeten toch onze vrienden kunnen verwittigen, met hen in betrekking blijven, om hen te zeggen wat te hunnen bate gedaan wordt en wat zijlie moeten doen om ons te helpen langs hunnen kant.

Hoe vindt ge mijn voorstel ?

— Uitstekend, zei Daks.

— Het kan niet beter, beaamde Victoire.

— Dan ga ik voor alles zorgen... Niet alleen voor de noodige kleederen en uniformen, maar ook voor de valsche papieren.

Valsche is juist het woord niet, want ik zal er wel kunnen krijgen uit het ministerie zelf.

Alleen hetgeen we er in schrijven zal valsch zijn.

Nakoff nam afscheid van de twee toekomstige bannelingen en spoedde zich voort...

Des anderdaags reeds bevonden Daks, Victoire, Nakoff en nog een ander Rus zich in den trein, die hen, onder het geleide van een zestal kozakken en een officier, naar het verbanningsoord moest brengen.

Ze hadden een afzonderlijken wagen, omdat het staatsgevangenen van het grootste gewicht gold, die met niemand in betrekking mochten komen, tot niemand het woord richtten.

De officier waakte daar allerstrengst over.

Als de trein zich in beweging zette, drukte Victoire de hand van Daks, en zei:

— Eindelijk op weg naar Janneken... Eindelijk !...

HOOFDSTUK XLVII

MISLUKT !

Lang, zeer lang duurde de reis, en ze was uiterst vermoeiend ook...

De reisgenooten waren als gebroken, wanneer ze eindelijk te Irkoetsk kwamen.

Want het was in de omstreken dezer stad, waar tal Staatskundige gevangenen verblijven, dat het fort gelegen was, waarin sommige bannelingen waren opgesloten, en waarrond de hutten stonden van de vrije ballingen, die met het bewerken van den grond en den landbouw gelast waren.

Irkoetsk is een Russische provincie van Oostelijk Siberië.

Het paalt langs den Zuidkant aan het Chineesche rijk, waarvan het gedeeltelijk door eene bergketen gescheiden is.

In het midden dezer provincie verheffen zich het Baikalgebergte en nog andere hoogten.

De bergen bestaan uit kristallijne gesteenten, waaronder veel vulkanische vormen, zooals basalt, doloriet, turfsteen, grafiet, goud en zout.

Het klimaat is er zeer ruw.

Bijna de geheele uitgestrektheid van Irkoetsk is met wouden overdekt.

Behalve Siberische volkeren, wonen er

Doerjaten, Toenzagen en natuurlijk tal Russen.

De inwoners houden zich bezig met landbouw, veeteelt, jacht, vischvangst, boschbouw, mijnontginningen en zoutwinning.

De doorvoerhandel is er zeer belangrijk.

Irkoetsk, de hoofdstad van deze provincie, ligt aan de rivier Angara en aan de monding van den Irkeet.

De stad is 454 meters boven de oppervlakte der zee gelegen en is de aanzienlijkste en de meest bevolkte plaats van gansch Siberië.

Zij wordt bewoond door den gouverneur generaal van deze streek en ook door eenen aartsbisschop.

Er zijn ongeveer 60.000 inwoners, onder welke een groot aantal Russische kooplieden, soldaten, ambtenaren en Staatskundige bannelingen.

De staat heeft breede en degelijke geplaveide straten en talrijke merkwaardige gebouwen zijn er het bewonderen overwaard.

Zoo treft men er buiten eene fraaie hoofdkerk, een dertigtal kleinere kerken en kapellen aan, onderscheidene kloosters, een zestigtal onderwijsgestichten, waar ook chineesch en japanesch wordt aangeleerd, een univer-

siteit voor de geneeskunde, een geestelijk seminarium, eene normaalschool, een observatorium, eene boekerij, een schouwburg, enz.

De nijverheid is er in zeer grooten bloei.

Er bestaan te Irkoetsk meer dan zestig fabrieken, waaronder de groote lakenweverij, die de stoffen levert voor de uniformen der Russische soldaten in Siberië.

Irkoetsk is het brandpunt van een aanzienlijk handelsverkeer tusschen China, de oostkust van Azië en Petersburg.

Zij is ook de stapelplaats voor Russische en Chineesche koopwaren, vooral voor thee en pelterijen.

Nadat echter in 1861 de invoer van thee in de havens en over de westelijke grenzen van het rijk werd toegelaten, verminderde de theehandel natuurlijk in sterke mate te Irkoetsk.

Het waren Kozakken die in 1652 deze Sibेरische stad stichtten, welke stilaan zich uitbreidde en in belang toenam, bijzonderlijk nadat ze in 1661 en 1669 versterkt was geworden.

Voor al daar moesten de reizigers zeer omzichtig te werk gaan en al het mogelijke doen om hunne rol goed te spelen.

De kozakken te paard, die de bannelingen vergezelden, toonden zich dan ook uiterst streng en de gevangenen bekloegen zich bij den opperofficier, die hen te Irkoetsk kwam in oogenschouw nemen, over de ruwheid der soldaten, die, volgens de ballingen beweerden, onderweg zelfs tot mishandelingen waren overgegaan.

De officier hechtte niet veel belang aan die woorden.

Hij was gewoon ze immer uit den mond der gevangenen te hooren.

Die lieden hebben malkaar afgesproken, zoo meende hij, om mij allen en altijd hetzelfde te zeggen, als ze hier komen.

Hij dacht er niet eens aan dat het feitelijk de kozakken waren, die elkander moesten hebben afgesproken, om steeds allen en altijd aan de bannelingen dezelfde ruwe behandelingen te doen ondergaan.

De hoogere officier zei dat hij nota zou nemen van hunne klachten en daarmee was het bezoek afgelopen.

— Ik vreesde, zei Victoire, dat de officier, die een braaf uiterlijk heeft en ons niet op den gewonen barschen toon toesprak, onze klachten ernstig zou opnemen en misschien tegen de kozakken een onderzoek openen.

Dat zou ons misschien lang hier in de stad hebben gehouden.

Nakoff begon te lachen.

— Een officier die zoo iets zou begaan, zei hij, zou niet veel vooruitgang meer te verwachten hebben, dat moogt ge gelooven.

De kozakken mogen de gevangenen, en vooral de Russische bannelingen ruw behandelen, zelfs mishandelen.

Dat staat op het programma van het ballingschap!

— Dan mishandelen ze ginder Janneken wellicht ook! kreet het meisje.

— Toch niet... Eens dat de ballingen op hunne bestemming zijn, laat iedereen hen met vrede, tenzij ze moedwillig mochten zijn of trachten te ontsnappen!

— Ik zou wenschen reeds in de nabijheid onzer vrienden te wezen.

— Dan zal spoedig uw wensch vervuld worden, want we vertrekken binnen een uurtje en op een drijtal dagen zijn we er.

— Drij dagen!

— Ja, spoediger zullen we er niet kunnen komen... Wat is nu toch drij dagen, als ge reeds zoovele weken geduld hebt moeten oefenen!

— Het is waar... Ik vrees altijd dat we te laat zullen komen.

— Hoedat?

— Dat men onze vrienden naar elders zal gevoerd hebben, bij voorbeeld.

— Dan zou ik het weten... De officier onzer kozakken heeft reeds vier berichten van ginder ontvangen, die hem melden dat alles goed gaat... Wij hebben ginder onze vrienden, dat weet ge toch... Wees gerust: uwe makkers en onze gezel zullen ginder nog zijn. De zaak zal wezen, ze er weg te krijgen!

Een uur later verlieten de kozakken met hunne bannelingen de stad.

De reis in het binnenland, waar de wegen veel te wenschen overlieten en die heel al te voet moest worden afgelegd, ging met vele moeilijkheden en hindernissen gepaard.

Gelukkiglijk voor Victoire, Daks en Nakoff reden de mannen, die de rol van kozakken vervulden, te paard.

Als ze in onbewoonde streken kwamen, wat meestal het geval was, stegen de kozakken van hunne dieren en konden de bannelingen op hunne beurt een heel eind weegs te paard zitten.

Bij het eindigen van den derden dag kwamen ze aan het fort.

Het was reeds avond en de gevangenen werden in een gebouw van het fort gehebergd.

Des anderdaags werden ze door den bevelhebber in oogenschouw genomen.

De stukken, die de officier der kozakken den bevelhebber voorlegde, waren dusdanig opgesteld dat Nakoff en geen ander der gezellen als gevangene in het fort moest worden opgesloten.

Wat Daks en Victoire betrof, die als vader en dochter waren aangegeven, zij werden naar eene hut gevoerd, die ze voortaan zouden bewonen.

De kozakken trokken met hun kapitein terug naar Irkoetsk.

Zij zouden echter zoover niet rijden, daar ze met hunne paarden in den omtrek moesten verblijven, om op het eerste bericht van Nakoff aan de ontsnapping der gevangenen mede te werken.

Alles was te Sint-Petersburg tot in de minste bijzonderheden geregeld geworden.

Dien dag zouden Daks en Victoire hunne makkers te zien krijgen.

Nakoff had hun opgelegd zich niet het kleinste woord over hunnen toestand te laten ontvallen, ook niet in het engelsch of het fransch, want daar ook, zooals overal in Rusland, waren er spionnen en verklidders.

Bannelingen vervulden dit lage werk, omdat als belooning voor het verraad tegenover hunne gezellen gepleegd, hun dan eenige verzachting van hun lot werd toegestaan.

Overal waar eenige menschen bijeen zijn, worden er schepsels aangetroffen die zich tot zulke laffe daden leenen!

— Wees gerust, zei Daks... Als ik mijne vrienden iets te zeggen heb, zal ik dat in 't vlaamsch doen, zoodat niemand buiten hen mij zal verstaan.

— Toch moet ge oppassen, antwoordde de Rus, want zooals ge mij hebt gezegd, gelijkt uwe taal nog al op het duitsch en ge zoudt wel een verrader kunnen treffen, die deze taal machtig is... Ge kunt niet voorzichtig genoeg zijn...

Des morgens moesten de bannelingen naar den arbeid.

Victoire mocht in de hut blijven, waar zij werken zou aan het herstellen van kleederen der gevangenen van het fort.

Eene andere vrouw werd gelast haar te hel-

pen, daar Victoire niet al te best met de naald wist om te gaan.

Het meisje had zulks nooit geleerd.

Daks vertrok naar het veld, waar hij ook onder toezicht van een banneling, zou leeren omgaan met de spade.

Hij ontmoette zijne vrienden niet.

Het was des middags, als de arbeiders terug naar hunne hutten keerden, om het middagmaal te nuttigen, dat hij Mol, Janneken en den Rosse zou zien.

Hij stond op den weg te wachten, en bemerkte eindelijk in een groep bannelingen, zijne drie makkers.

Snel trad hij op hen toe.

Een stond bleven de drie jongelingen den detective aankijken.

Ze konden hunne oogen niet gelooven.

— Maar, dat is Daks! kreet de Rosse in het vlaamsch!

— Ja, dat is Daks! riep Mol uit.

— Oppassen, zei de detective. Oppassen, jongens.

Zij vlogen als het ware in malkanders armen, omhelsden elkaar en drukten elkander de handen.

Dat weerzien beschrijven is niet mogelijk.

Daartoe zou men eene pen moeten hebben uit blijdschap gesneden en inkt uit hartelijke vreugde bereid.

Veel aandacht sloegen de andere bannelingen niet op het viertal.

Het gebeurde meer dat menschen, die naar deze verre gewesten werden overgebracht, er oude vrienden of bekenden ontmoetten.

Zij zetten hun weg voort en lieten de vier mannen alleen achter.

Als Daks goed gezien had dat niemand hen kon beluisteren, zei hij:

— Ik heb den brief, dien gij den heer Steadily hebt geschreven, bij hem te Londen gelezen en ben naar hier gekomen om u te verlossen.

En tot Janneken:

— Victoire is ook hier... Zij wilde kost wat kost met mij naar Siberië, om mede te helpen aan uwe verlossing.

— Waar is zij?

— In mijne hut... Als ge wilt medegaan?

— Neen, zei Mol, dat is niet mogelijk...

We moeten naar onze eigene hut... Het is verboden op den middag malkaar te bezoeken... Maar dezen avond kunnen we bij elkaar komen... Dat doen al de bannelingen hier... Volgens 't reglement mag dat ook wel niet,

maar de toezichter is dan weg... En komt hij nog terug, dan dult hij het toch...

— We staan hier reeds veel te lang bijeen, sprak de Rosse... Laat ons voorzichtig wezen...

— Dat heeft Nakoff me bijzonder aanbevolen.

— Wie is Nakoff?

— Dat zult ge dezen avond vernemen... Dan vertel ik u al wat er gebeurd is, sinds we van elkander gescheiden werden.

— Tot dezen avond.

De vrienden namen van elkander afscheid en ieder begaf zich naar zijne woning.

Het was eene groote vreugde voor Victoire te vernemen dat Janneken en zijne makkers goed gezond waren en zij dien avond nog in hun gezelschap zou doorbrengen.

Dat die namiddag haar al te lang scheen en zij aan haar werk niet veel goeds verrichtte, dat hoeft wel niet gezegd.

Evenmin dat het niet mogelijk is te malen hoe het wederzien was van Victoire en Janneken.

Deze laatste bleef voor het meisje staan, staarde haar aan en zei geen woord.

Zij deed juist hetzelfde.

Tranen blonken in beider oogen.

Het waren tranen van eene zalige vreugde.

— Dat ziet er nu nog liever uit! kreet de Rosse... Die blijven daar nu malkander aangapen als porseleinen honden en zeggen geen woord... Wat is me dat nu!... Vooruit, in malkaars armen!...

Hij duwde Janneken tot bij Victoire en de twee jongelieden omarmden elkaar luide snikkend.

— Ik geloof waarlijk, zei Mol, dat ze spijt hebben malkander weer te zien!...

Tot een heel eind in den nacht bleven de reismakkers bij elkaar.

Daks vertelde zijn wedervaren en dat van Victoire.

En hij besloot zijn verhaal als volgt:

— Zoodra we hier kunnen weggeraken, gaan we in rechte lijn naar Antwerpen...

Ik geloof dat we nu avonturen genoeg beleefd hebben, om langen tijd rustig en kalm te leven.

Uwe verlossing is nakend, want met mannen als Nakoff en zijne vrienden loopt alles wonderwel en snel van stapel.

Al wat we nu te doen hebben is als brave bannelingen te leven en onze taak te vervul-

len, om niet het minste argwaan op te wekken.

Hoe minder we te zamen komen, hoe beter, vind ik.

— Daar geeft men niet de minste acht op, sprak Janneken, die alles behalve aangenaam het vooruitzicht vond Victoire niet alle dagen weer te zien, niet alle dagen met haar te kunnen spreken over hunne toekomst.

— 't Is mogelijk, zei Mol, maar we moeten den raad van Daks volgen...

Oefen nu nog enkele dagen geduld en dan zult ge wellicht voor altijd bij Victoire kunnen blijven.

Als Daks nu niet naar hier gekomen ware, dan zoudt gij haar misschien nooit hebben wedergezien!

Janneken boog het hoofd.

Hij gevoelde dat Mol gelijk had, maar het ontstemde hem toch geheel, er te moeten in toestemmen niet alle dagen aan het meisje een bezoek te brengen.

De makkers namen afscheid van malkaars, na te hebben afgesproken dat ze Daks op het veld zouden zien en hij hen op de hoogte zou houden van hetgeen er voorviel en hetgeen er te doen mocht zijn.

Nu en dan, na twee, na drie dagen zouden ze bij malkaars komen...

Er verliepen een viertal weken, zonder dat er de minste verandering in hunnen toestand kwam, dat is te zeggen zonder dat ze iets vernamen van Nakoff en zijne makkers...

— Misschien zal er nog veel tijd verlopen, eer we iets weten, eer er iets gebeuren zal, zei Daks.

Mannen als Nakoff spelen zeker spel en wachten liever geduldig eenige maanden, dan door overhaasting hunne onderneming te doen mislukken.

— Maanden! zei Victoire.

— Als 't noodig blijkt!...

— Indien hij maar uit de gevangenis geraakt!

— Wie?... Nakoff?... Als die in de hel zat, dan zou hij den duivel verschalken... Ge weet toch nog wat hij te Sint-Petersburg heeft uitgericht...

— Ja, maar het lang wachten, zonder dat we van hem iets vernemen, breekt mijn vertrouwen...

— Ge moet volle vertrouwen in hem blijven stellen, dat zeg ik u... Wees er verzekerd van dat, als wij iets van hem zullen hooren, alles

tot in de puntjes zal geregeld zijn om op de vlucht te gaan...

— Ik hoop het, zuchtte Victoire, die Janneken te weinig ontmoeten kon, om er niet neerslachtig uit te zien...

Laat ons nu tot Nakoff terugkeeren, die, zooals wij weten in het fort werd opgesloten als een staatskundige gevangene van gewicht.

Zoodra hij bij de andere opgesloten werd toegelaten, want deze waren niet van malkaar afgezonderd, maar wel met tien tot twaalf man in eene zaal vereenigd, en, als ze op de koer wandelden waren ze allen te zamen en mochten met elkaar spreken, — zoodra Nakoff bij de andere gevangenen kwam, was zijn eerste daad een portret uit den zak te halen en den gezelschap te zoeken, wiens afbeeldsel het was, en die moest in vrijheid gesteld worden.

Hoe hij ook rondkeek, een voor een al de mannen opnam die zich daar rond hem bevonden, den broeder voor wien hij naar Siberië gekomen was, vond hij niet tusschen hen.

— Zou hij dood zijn? vroeg hij zich af... Maar dan zouden we 't toch geweten hebben!

Een man van zijne waarde sterft toch niet, al weze het dan ook in de gevangenis van Siberië, zonder dat men het te Sint-Petersburg zou weten!

Zou men hem naar eene andere plaats hebben overgebracht?

Maar, dan zouden onze vrienden hier er ons toch van verwittigd hebben.

Er moet hier een gevangenebewaarder zijn, die tot ons verbond behoort, maar ik kan hem niet te zien krijgen.

Het begin deugt niet, en dan mislukt gewoonlijk al het overige.

Mislukken!... Mislukken!

Hij herhaalde dat woord eenige malen en glimlachte dan.

— Dat woord staat niet in mijn woordenboek, mompelde hij.

Het is de eerste maal in mijn leven dat het over mijne lippen komt!

We zullen eens beginnen met dien ouden vader daar aan te spreken.

Die zal me wellicht inlichtingen kunnen verschaffen, want hij is misschien hier zoo oud geworden.

Hij trad op een gevangene toe, die tegen een muur geleund, zijn oude knoken in de zon koesterde.

De ouderling droeg een grooten, grijzen

baard, die ver over de borst reikte, en zijn geelaat was zoodanig gerimpeld, dat men den man wel honderd jaar oud zou durven heeten hebben.

— Vadertje, vroeg Nakoff, zijn dat al de gevangenen die op 't fort wonen?

De oude schudde ontkennend met het hoofd.

— Neen, zei hij langzaam, op ieder woord drukkend, neen er zijn er nog andere.

— Ik dacht dat we allen te zamen waren.

Weer schudde de grijsaard den kop.

— Ja, zei hij, hier zijn al de gevangenen van weinig belang, maar ginder boven zit er nog een paar, die niet met ons mogen spreken.

En lange, lange jaren zullen ze daar verblijven, eer ze met hunne lotgenooten op de koer zullen wandelen.

Lange, lange jaren!

Ik ook ben hier gekomen — twintig jaar geleden — als gevangene van belang, en sedert twee jaar slechts mag ik hier met de anderen rondwandelen.

Ik ben geknakt, ik ben oud, ik lever nu geen belang meer op.

— Weet gij wie die twee zijn, die daar zoo afgezonderd moeten blijven?

— Neen, dat weet niemand.

Nakoff bracht het gesprek op een ander voorwerp, daar langer op die gevangenen aandringen gevaarlijk zou kunnen wezen.

Hij wist niet of de oude geen verklikker was, niet door de bewakers werd benuttigd om de opgesloten te bespieden en daarom vrij op de koer mocht komen met de anderen.

— Iemand die zelf zegt dat hij geknakt is, zoo dacht hij, die heeft alle hoop, allen moed laten varen, en zulk een mensch is tot alles bereid, om gemakkelijk zijn leven te mogen voortslepen.

Een der mannen, die hunne cel niet mogen verlaten, moet onze vriend Petroff wezen, dat lijdt geen twiifel.

Maar, waarom hebben we daarover geen betere toelichting te Sint-Petersburg ontvangen?

Dat zit niet in den haak, dat toont gebrek aan inrichting en ik moet daarover met Poltawsky spreken, zoodra ik terug in de hoofdstad ben.

Nu is de vraag, hoe ik zal weten of werkelijk onze man ginder alleen zit?

Het beste zal wezen mijn bewaker eens te polsen en te zien of hij weet wat alkohol is?

Iets beslissen was voor Nakoff het onmiddellijk uitvoeren.

Eenige oogenblikken later was hij den gevangenvaarder genaderd, die het toezicht had over de zaal waar Nakoff opgesloten was, als hij niet werken moest of niet op de koer verbleef.

— Mag ik u eens iets vragen? sprak hij. Maar ge moogt niet boos worden, als ik iets zal zeggen, dat u niet bevalt... Dan is het oprecht mijne schuld niet...

Van den eersten stond af, dat hij in het fort was gekomen, had Nakoff tegenover iedereen eene onderdanige houding aangenomen en steeds de grootste, om zoo te zeggen, daar tusschen de Russen bijna onbekende beleefdheid aan den dag gelegd.

— Spreek op, antwoordde de wachter.

— Is er hier geen middel om een borrel te bekomen, als men ze goed betaalt?

De gevangenvaarder begon te lachen.

Maar, aan het schitteren zijner oogen, had Nakoff dadelijk bemerkt, dat de kerel liefhebber moest zijn van het geestrijk nat.

— Zijn roode neus, zoo lief met blauw dooraderd, deed het me gissen, dacht Nakoff.

— Ja, sprak de wachter, er is zeker een goede borrel te bekomen op het fort, maar niet voor de gevangenen, dat kan ik u zeggen.

— Dat is spijtig, zei Nakoff, erg spijtig, want ik heb veel geld, en ik zou een goeden prijs geven voor een beker van het lekkere vocht!... 't Is zeer spijtig.

De gevangenvaarder keek Nakoff een stond doordringend aan.

Dat « veel geld » had hem getroffen.

Het gebeurde meer dat bannelingen er in gelukten eene groote som geld te verbergen en, ondanks al de strenge onderzoeken van de rechters en later van de kozakken, de muntstukken mede naar Siberië te voeren.

— Hij bijt! dacht de Rus.

Een stond bewaarde de wachter ook het stilzwijgen en verwijderde zich eenige stappen.

Plots scheen hij een besluit te nemen en kwam weer terug bij Nakoff.

— Ik zal u straks een borrel bezorgen... Maak echter dat de anderen het niet in 't snuitje krijgen, want er zijn verklikkers onder hen en ik zou gestraft worden.

— Kunt ge niet ineens eene flesch bezorgen?

— Ge zijt niet spoedig tevreden, gij!

— Ha, ik mag u verzekeren dat ik niet meer dan een glaasje per dag zal drinken... Maar ik ben nooit ondankebaar en ik zou u vragen de flesch met mij te deelen.

Weer schitterden de oogen van den bewaarder.

— Ik zal beproeven u eene flesch te bezorgen... Maar, dat zal u eenige roebels kosten...

— Hoeveel wel?

— Laat ons zeggen: vijf.

Nakoff keerde zich naar den muur, haalde uit zijn vestzak een beursje te voorschijn, nam er een goudstuk uit en stopte zonder dat iemand het zou kunnen bemerken hebben, zoo snel handelde hij, de munt in de hand van den wachter.

— Hier zijn er tien, zei hij.

Dezen avond zal ik u waarschijnlijk een bezoek brengen, om te zien of alles in uwe zaal in regel is... Ik houd u bijzonder in het oog, want gij schijnt er niet volgens de reglementen te leven!

Na deze woorden op luiden toon gesproken te hebben, verwijderde zich de man, het hoofd in de lucht, de borst vooruit en met statigen tred.

— Met dien kerel is iets aan te vangen, dacht Nakoff... Voor geld en eene flesch zal die wel een handje uitsteken, als 't noodig is.

— Als die deugniet eenige flesschen van mij wil afkopen, dacht de gevangenvaarder langs zijnen kant, dan zal ik een schoon stuivertje verdienen en in 't geniept een goeden borrel drinken op den koop toe... Ik moet hem in eere houden...

Als de gevangenen 's avonds gereed waren om zich ter rust te leggen, de meeste al zelfs op hun strooizak uitgestrekt lagen, kwam de wachter nog een ronde doen.

Hij ging van man tot man en maakte hier en daar eene opmerking over het ophangen der kleederen, de reinheid van het bed en meer andere zaken die niet naar zijn zin waren.

Als hij bij Nakoff gekomen was, die hem ondervragend aankeek, viel hij heftig uit.

De Rus sprak geen woord, wat den bewaarder echter niet belette woedend uit te roepen:

— Ha, ge spreekt tegen!

— Ik zeg geen woord.

— Neen, maar ge mompelt er wel honderd binnensmonds, en ge lacht me uit en ik heb u de schouders zien optrekken.

— Ge ziet slecht!

— Ik zal u dat wel afleeren... Vooruit, mede naar den bevelhebber!... Voort!...

Hij duwde Nakoff buiten de zaal.

De andere gevangenen waren zoodanig gewoon aan zulke onrechtvaardige behandelingen van wege de cipiers, dat ze niet eens het hoofd omwendden om te zien wat er gaande was, geen woord van afkeuring lieten ontglippen.

Het zou hun trouwens duur te staan zijn gekomen en tot niets hebben gediend.

Alle eigenliefde, alle gevoel werd in die gevangenis bij de meesten gedoofd, op zeer korten tijd, en alles liet hen weldra onverschillig.

Als de wachter de deur der zaal gegrendeld had, verscheen een glimlach op zijn gelaat.

— Hier is de flesch, zei hij... Ik heb u reeds bescheid gedaan, omdat we hier niet veel tijd hebben om er eentje te pakken.

Hij reikte Nakoff een klein fleschje over, dat ontkurt was en voor een derde geledigd.

— Drink nu spoedig, want alle oogenblikken kan er iemand komen.

Nakoff zette even den hals der flesch aan den mond.

Hij dronk een slok en zei:

— Ik dank u... 't Was lang geleden sinds ik hem nog had geproefd.

— Morgen kom ik u weer een slokje toedienen, zei de gevangenvaarder, terwijl hij nog gulzig een teug aan de flesch deed... Keer nu spoedig terug in de zaal...

Nakoff gehoorzaamde.

Hij wilde nu den man niets vragen, om geen argwaan op te wekken.

— Dat zijn dure slokjes, dacht hij... Tien roebels per teug, want morgen zal er niet veel meer in de flesch te vinden zijn.

Nu, ik wil den man voor tienduizend roebels laten drinken, als ik maar verneem hetgeen ik weten moet.

Daar zullen we morgen eens over binnengaan.

Des anderdaags op de koer, naderde Nakoff weer den wachter en sprak:

— Is er nog iets in onze flesch?

De bewaarder keek hem met verbolgen blikken aan.

Hij schudde ontkennend het hoofd en fluisterde:

— Ze is gebroken.

— Bezorg mij er dan eene andere, voor dezen avond.

— Goed, zei de man. Ik zorg er voor. Hebt

ge nog geld, want 'k zal er tegen dien prijs niet meer kunnen brengen... Twaalf roebels...

— Aangenomen.

Nu staarde de wachter zijnen gevangene met verbaasde blikken aan.

— Zijt ge millionair? vroeg hij.

— Misschien wel.

— En waar haalt ge hier dat geld vandaan?

— Als ik dat zeg, weet gij het ook.

— Ge weet dat ge hier geen geld moogt bezitten?

— Ja... Ge kunt mij verraden... Men zal een paar goudstukken op me vinden en 't is gedaan met flesschen genever leveren van drie roebels voor twaalf... Begrepen?

— Gij neemt het op een hoogen toon!

— Ik zeg het zooals het is.

Stout gesproken is half gevochten, dacht Nakoff, en dat spreekwoord ligt inderdaad dicht bij de waarheid.

De wachter zei niets meer en liet Nakoff alleen staan kijken.

Maar 's avonds wist hij weer een aantal opmerkingen te maken over de bedstede van den Rus en daar deze hem onbeleefd antwoordde, moest hij weer mede naar den bevelhebber.

Buiten de zaal, haalde de gevangenvaarder eene nieuwe flesch te voorschijn en Nakoff kon weer een teug drinken, die hem twaalf roebels kostte.

Hij overhandigde den wachter de som geld en stelde hem voor de flesch te ledigen op de gezondheid der gevangenen.

— Ik wil u bewijzen dat ik eene goudmijn heb ontdekt, sprak hij.

De cipier nam den drank mede, om ze op zijne kamer met mate aan te spreken, zoo beveerde hij.

Eigenlijk vreesde hij dat Nakoff er te veel zou van nemen voor zijn deel.

Eenige dagen duurde dat.

Alle avonden kwam er eene nieuwe flesch te voorschijn, die den tienden dag twintig roebels kostte en steeds door den wachter werd geledigd.

— Nu wordt het stilaan tijd, dacht de Rus, mijn man eens aan te spreken.

Als ze weer samen buiten de zaal waren, zei Nakoff kortaf, dat hij er genoeg van had, zoo te blijven voortgaan.

— Wat wilt ge daarmee bedoelen? vroeg de cipier.

— Wel, ik mag hier een enkelen teug drinken en gij verwijdert u met 't lekkere vocht,

dat ik niet meer te zien krijg! Zoo kan 't niet blijven duren.

— Dan zal ik u niets meer brengen.

— Zoo denk ik er ook over.

Maar ge zult tot betere gevoelens komen, dacht Nakoff. Ge zult er niet aan houden alle dagen twintig roebels te verliezen en op den koop toe u niet meer te bedrinken als een oude tempelier... Ik wacht u, leelijke dronkaard.

En hij verwijderde zich, om terug naar de slaapzaal te gaan.

De wachter keek hem na.

Er werd in zijn binnenste een korte maar hevige strijd geleverd tusschen plicht, geldgewin en genever.

De twee laatsten, zooals Nakoff het terecht had gegist, behaalde de bovenhand.

— Luister eens, zei de gevangenebewaarder.

Nakoff deed net alsof hij het niet hoorde en ging nog een paar stappen naar de zaal.

De wachter liep hem na en legde hem de hand op den schouder, alvorens de Rus de deur geopend had.

— Luister eens, herhaalde hij... Ik wil voor u toch iets doen, alhoewel het voor mij uiterst gevaarlijk is en ik mijne eigene vrijheid op het spel zet.

— Zoo!...

— We zullen samen de flesch ledigen.

— Dat gaat niet!

— Waarom zou dat niet gaan.

— Men zal ons hier betrappen.

— Dat zou zeker gebeuren, maar daarom zal ik u mede nemen naar mijne kamer, en, als we onze borrels binnen hebben, breng ik u hier terug... Wat zegt ge er van?

Nakoff scheen niet erg ingenomen met dat voorstel en bijna niet te weten of hij ja of neen moest antwoorden.

Eindelijk zei hij:

— We kunnen het morgen eens beproeven.

— Maar, de flesch moet dan vijf en twintig roebels kosten.

— Nooit.

— Dan gaat het niet.

— Mij goed!

En Nakoff wilde de deur van het slaapvertrek der gevangenen openen.

— Ik heb u liggen, jongen, dacht de Rus.

— Drie en twintig? zei de wachter.

— Neen.

— 't Is te kiezen of te deelen: twintig en geen kopeck minder of meer, dat staat vast!

— We zullen morgen zien...

Nakoff trad zijn slaapvertrek binnen en strekte zich behaaglijk op zijn strooizak uit.

— Dat is reeds een groote stap, dacht hij... Morgenavond maak ik kennis met de kamer van mijnen bewaker, en ik zal er meer van weten ook... En zonder meer te moeten betalen!

Des anderendaags, zooals Nakoff het had voorzien, nam de wachter met twee handen — omdat hij er niet meer bezat — de voorwaarden en de twintig roebels van den Rus aan en leidde deze naar de kleine kamer, die hij als gevangenebewaarder, aan het einde van de gang betrok.

Als hij met zijn gevangene daar gekomen was, sprak hij:

— Bij het minste gerucht springt ge hier in deze alkoof en kruipt achter het bed...

— Goed.

— En ge houdt er u stil, wat er ook gebeuren moge.

— Dat zal ik.

Zij namen bij de tafel plaats.

De wachter ontkurkte de flesch en een eerste glaasje werd naar binnen gegoten.

Een tweede volgde.

Een derde liep zich niet lang wachten.

Een halfuur later was de cipier dronken, daar de flesch tot op de twee derden geledigd was en Nakoff hoogstens een paar borrels voor zijn deel had genomen.

— Nu gaan we terug naar de cel, zei de bewaarder, wiens tong tegen het gehemelte kleefde en die dus nog met moeite spreken kon.

— Zoolang de flesch niet tot op den bodem uit is, sprak Nakoff, blijf ik hier.

— Schenk dan nog maar eens in!

En de man goot er nog een glaasje bij.

— Ik zal wel alleen naar mijn slaapvertrek gaan, sprak Nakoff na eene korte poos.

De wachter keek hem met lamme blikken, waarin slaap en dronkenschap te lezen stonden, zonderling aan en begon dan te lachen.

— Neen, dat gaat niet... Ik vergezel u... Niet dat ik denk dat ge gaarne buiten eene wandeling zoudt doen... Ge kunt hier toch niet uit... En wat zoudt ge buiten nu toch uitrusten?

— Dat ben ik ook niet van plan, zei Nakoff... Maar, een gevangene als ik moet ge toch zoo streng niet bewaken... Er zijn andere vogels, erge vijanden van den Tsar, die beter dienen in het oog gehouden... Maar, 't is waar, in zulk gevang van zesden rang, als het

onze, zijn er zulke kostbare kostgasten niet te vinden, he?

— Denkt ge dat?

— Ik ben er overtuigd van... Trouwens, ge zoudt dan sinds lang wachter van eerste klas zijn... Dat duldt geene tegenspraak...

Met zeer veel doorzicht en menschenken- nis begaafd, had Nakoff het zwak weten te treffen van den cipier.

Deze sloeg met de vuist op de tafel.

— Dat zou ik thans moeten wezen, en al verschillende jaren!... Maar 't gaat hier niet rechtvaardig, ze hebben hier lieve kinderen, die voor de anderen worden geschoven.

— Zooals overal.

— Reeds meer dan zes jaar heb ik een ge- vangene te bewaken, die met niemand spre- ken mag, die nooit op de koer mag komen, die sinds hij hier is een masker voor het gelaat draagt, dat met een gesoldeerden band rond zijn hoofd zit en dat hij niet kan verwijderen...

Dat moet dus wel een kostelijke vogel zijn, zou ik denken.

En ik krijg geen roebel verhooging...

Niet zooals het hier geschreven staat, maar in afgeknotte volzinnen, zooals dronkaards spreken, vooral als ze woedend zijn, gaf de ci- pier zijne verontwaardiging lucht.

— Dat is een schande, zei Nakoff.

— Erger dan dat!... Het roept wraak voor God!... En eenige maanden geleden is er nog zoo een kostbare vogel bijgekomen!...

Die heeft wel geen masker aan, maar die mag zich toch ook niet laten zien en niemand mag een woord met hem spreken.

Hij was een der leiders van den laatsten op- stand onder de bemanning van de vloot.

Wat zegt ge van zoo twee belangrijke Staatsgevangenen.

Zouden ze mij geen hoofdbewaker moeten noemen?

En ze laten mij hier jaren en jaren zuchten als cipier van derde klas.

Goed verstaan, niet van tweede, van derde!

En dan zijn er ander, die een paar vrouw- tjes en eenige arme vagebonden te bewaken hebben, die reeds naar de eerste klas overgin- gen.

Het is om een ongeluk te doen.

De cipier schonk den laatsten borrel uit de flesch en goot het vocht met een teug naar- binnen.

Hij dronk zijn verdriet af.

De gelegenheid was te schoon opdat Nakoff er geen gebruik zou van maken...

— Ik geloof dat ge mij wat wilt wijsmaken.

— Hoe, wijsmaken?

— Als ge inderdaad zulke belangrijke ge- vangenen te bewaken hadt, dan zou men u wel hebben laten overgaan tot een hooger ambt.

— Ge twijfelt aan hetgeen ik u zeg?

— Ja.

— Dat is te vet... Hij twijfelt... Wel, wel, wel!

De man was nu geheel en al dronken.

— 'k Zal het u bewijzen.

En hij sloeg weer met de vuist op de tafel, dat de flesch en de glazen opsprongen.

Hij ging naar een kastje dat tegen den muur was opgehangen.

— Ha, gij gelooft mij niet!

Hij haalde een bos sleutels te voorschijn en zwijmelde naar de deur.

— Kom.

— Waarheen?

— Ik zal u mijne kostbare vogels laten zien.

— Wees voorzichtig.

De overmoed des dronkaards had den ci- pier in zijne klauwen.

— Ze kunnen gestolen worden!

De man beproefde nu eene lantaren te grij- pen, die op den grond stond, maar zoover bui- gen en zijn evenwicht behouden dat was hem niet mogelijk.

Nakoff moest hem behulpzaam zijn en het licht ontsteken.

Hij volgde den waker door een paar lange gangen.

De man scheen zich weinig rekenschap te geven van hetgeen hij deed.

Hij mompelde gedurig:

— Ha, ge gelooft mij niet!... Ha, ha!

Nakoff zweette water en bloed in de plaats van den cipier.

— Als ze ons betrappen, dacht hij, dan word ik opgesloten, want men zal wel gissen waarom ik met den waker dezen nachtelijken tocht onderneem...

Aan het einde van de tweede gang, opende de gevangenenbewaarder eene ijzeren deur, die weer op eenen gang uitgaf.

Na eenige stappen gedaan te hebben, bleef hij staan en fluisterde: